

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Samarbetsministrarnas redogörelse om avskaffandet av gränshinder i Norden

20 oktober 2006

1. Bakgrund

Arbetet med att ta bort gränshinder för enskilda medborgare och för företag är högt prioriterat i det nordiska samarbetet. 2001 fick den tidigare finske samarbetsministern Ole Norrback i uppdrag av Nordiska ministerrådet att utarbete en översikt över gränshinder vid bosättning, arbete, studier, besök m.m. i ett annat nordiskt land. Rapporten – "Nordbors rättigheter"¹ – bekräftade att det fortfarande fanns barriärer mellan länderna. Under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2003 prioriterades integrationen mellan de nordiska länderna och arbetet med att ta bort gränshinder. Den tidigare danske statsministern Poul Schlüter utpekades vid årsskiftet 2003 till särskild representant med uppgift att skapa konkreta resultat

På Nordiska rådets session i Reykjavík 2005 sammanfattade Poul Schlüter sitt uppdrag innan han gav "stafetten" vidare till det kommande norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2006. Han presenterade sin slutrapport "De nordiske lande — én arbejdsplads, ét hjemmemarked"².

När det gäller resultat relaterade till privatpersoner kan särskilt nämnas en ny nordisk skatteportal³ och ett virtuellt skattekontor på Internet, som lanserades av de nordiska finansministrarna i maj 2005, Internet-baserad arbetsförmedling i Öresundsregionen och enklare rutiner för personer som reser med husdjur via Ystad i Sverige till det danska Bornholm och övriga Danmark.

När det gäller små- och mellanstora företag presenterade Poul Schlüter i januari 2005 flera förslag till förenklingar med utgångspunkt i bland annat Nordisk Innovationscenters katalog över konkreta hinder. Förslagen var en fortsättning på arbetet med gränshinder för privatpersoner. Bland förslagen kan nämnas en fri nordisk marknad för riskkapital, ömsesidigt erkännande av yrkesauktoriseringar och en ny nordisk näringslivsportal. Näringslivsportalen lanserades på "Hallå Nordens" hemsida⁴ under oktober 2005 under Nordiska rådets session i Reykjavík.

Bland andra resultat under 2005 kan nämnas att en nordisk konvention om utlämning av misstänkta förbrytare färdigförhandlades. Vidare genomfördes

---

¹ <http://www.norden.org/pub/sk/index.asp>

² Se not 1.

³ <http://www.nordisketax.net>

⁴ <http://www.hallonorden.org>

ett omfattande arbete med att identifiera konkreta barriärer för handeln med livsmedel i Norden.

Sedan Poul Schlüters mandat löpt ut har arbetet med gränshinder gått in i en ny fas. Det finns fortfarande många gränshinder kvar att riva. Hit hör problematiken kring socialförsäkringssystemen, bankavgifter och ställningen för personer från tredje land, liksom dubbelbeskattning av pensioner, studenterabatt på resor och telefonavgifter.

På de nordiska samarbetsministrarnas möte i mars 2006 presenterade det norska ordförandeskapet ett förslag till ny modell för att främja arbetet med att ta bort gränshinder. Samarbetsministrarna konstaterade att det är viktigt att även i framtiden åstadkomma konkreta och märkbara resultat i arbetet för både medborgare och företag.

Den nya modellen bygger på att enskilda pådrivare, med såväl sakkunskaper som politisk tyngd, inom särskilt prioriterade områden och med hjälp av breda mandat från de nordiska regeringarna, skall agera nationellt och nordiskt för att inom sina respektive sakområden driva på arbetet med att undanröja nordiska gränshinder. Under 2006 initieras två nya pådrivarordningar, dels inom näringslivsområdet, dels inom social- och hälsoområdet.

I det följande redogörs för konkreta initiativ och resultat under 2006 och planer för 2007.

2. Resultat under 2006

2.1 Informationsseminarier

Under 2006 genomförs omkring 15 informationsseminarier i samtliga nordiska länder i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom skatt, socialförsäkring och arbetsmarknad. Seminarierna genomförs både i regi av "Hallå Norden", olika gränskommittéer och bilaterala informationstjänster - i flera fall i samarbete mellan organisationerna. Omkring 500 nordiska handläggare kommer innan årets slut att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde.

2.2 Social och hälsa

Barnbidrag i skilsmässofamiljer

De nordiska länderna har länge haft olika klassifikationer för vilka personer som kan anses vara familjemedlemmar i juridisk mening. Detta har bland annat fått som konsekvens att skilda par med gemensamma barn inte har kunnat dra nytta av den EU-regel som säger att barnbidrag i första hand skall utbetalas av det land där barnet är bosatt om en förälder arbetar där, och kompletteras av det land där den andre föräldern arbetar om detta land har generösare regler. Kärnfrågan har varit om en frångående förälder som inte bor med barnet skall anses vara familjemedlem eller inte. Frågan är nu löst sedan Sverige ändrat sin klassifikation. Därmed har alla nordiska länder samma familjebegrepp.

Biståndskonventionen

Den nordiska biståndskonventionen ses nu över. Det man nu arbetar med är att se över de stycken som rör färdtjänst, dvs. handikappades möjligheter att resa mellan de nordiska länderna. Översynen rör även samarbete och finansiering mellan länder och myndigheter för att underlätta för handikappade och hjälpbehövande att resa över gränserna i Norden. Trots att arbetet befinner sig i ett slutskede förväntas det slutliga resultatet först under 2007.

Socialförsäkringstillhörighet

Personer som är bosatta i Sverige och har arbetat i Norge och som återvänder till Sverige har tidigare kunnat falla ur båda ländernas socialförsäkrings-system om de inte redan på sin första arbetslösa dag har registrerat sig som arbetssökande på en svenska arbetsförmedling. Tolkningen av EG-förordning 1408/71 har nu ändrats så att denna risk har eliminerats och den tid en person har på sig för att anmäla sig som arbetssökande i Sverige har förlängts avsevärt.

Guide för hjälp vid behandling av förtidspensionsärenden

Under 2006 har en nordisk samarbetsmodell om behandling av förtidspensionsärenden tagits fram. Modellen skall förbättra den samnordiska administrativa processen i samband med förtidspensionsärenden så att länderna i framtiden bättre kan informera om vilka dokumentationskrav som ställs för att ett ärende skall kunna behandlas. Ett utkast till guide har remissbehandlats. Sannolikt kommer guiden att vara färdig i början av 2007.

Guiden innehåller en beskrivning av förtidspensionssystemen i de nordiska länderna, en kontrollista över den dokumentation och information som vart och ett av länderna behöver för att kunna fatta beslut samt en lista med kontaktadresser.

Telemedicin

Ett nordiskt samarbetsforum för telemedicin startade sitt arbete i juni 2006. Detta forum skall arbeta med att identifiera konkreta gränshinder som motverkar ett effektivt samarbete inom telemedicin, samt ge konkreta förslag till lösningar. En slutrapport från gruppen väntas under november 2006.

2.3 Arbetsmarknad

"Jobba i Norden"

Samtliga arbetsmarknadsmyndigheter i Norden har under 2006 givit funktionen "Jobba i Norden" en mer framträdande placering på de nordiska arbetsmarknadsmyndigheternas webbportaler, för att på så sätt uppmuntra arbetslösa nordbor att söka arbete i de nordiska grannländerna.

Portal för elektronisk förmedling av lediga arbeten i Öresundsregionen

I augusti 2004 beslutade de nordiska arbetsmarknadsministrarna att det skulle skapas en Internet-baserad förmedling av lediga arbeten i Norden. Som pilotprojekt utpekades Öresundsregionen. I juni 2006 lanserades den färdiga produkten i Danmark och Sverige och fungerar sedan dess väl. Den grupp som skapade portalen arbetar nu vidare med avsikten att genomföra den nya förmedlingsmodellen i fler nordiska gränsregioner.

Auktorisationer för elektriker och rörmokare

Rådgivningsgruppen för skolsamarbete, NSS, har på initiativ av de nordiska utbildningsministrarna startat en kartläggning om auktorisationer inom el-, och värme, vatten och sanitet (VVS) inom byggbranschen. Kartläggningen genomförs av Nordisk InnovationsCenter (NICE). En slutrapport presenteras i slutet av oktober 2006 med dokumentation över olikheter i formella kompetenskrav i de nordiska länderna inom dessa yrkesgrupper. Till detta kommer ett antal förslag till lösningar. Dessa kan behandlas på ett politiskt plan under 2007.

2.4 Utbildning

Samarbete och rörlighet inom den högre tekniska utbildningen i Norden

HÖGUT har tillsammans med de nordiska samarbetsministrarna finansierat projektet NORDTEK – Integrering. Projektet skall öka samarbetet mellan de deltagande institutionerna genom att ta bort hinder för den fria rörligheten för teknologer, doktorander, lärare, forskare och övrig personal. I NORTEK ingår alla tekniska högskolor och universitet som har civilingenjörs- och fors-

karutbildning i Norden. Projektet är en uppföljning av rapporten "Nordbornas rättigheter" (se ovan) och skall resultera i en rapport och en handlingsplan. Uppföljningen under 2006 fokuserar på hur erfarenheterna från projektet kan underlätta den fria rörligheten och eliminera gränshinder. Både rapporten och handlingsplanen förväntas ligga färdiga under 2006.

2.5 Finans

Den nordiska skatteportalen

Den nordiska skatteportalen "NordiskeTax" har utvidgats och omfattar nu även Åland, samt inom kort till viss del Färöarna och Grönland. Samtal förs även om att utvidga servicen och informationen till att omfatta också företag. Därutöver håller skatteportalen på att kompletteras med nya sakområden.

Uppskov med reavinstbeskattning i samband med flyttning

De nordiska länderna har tidigare haft olika regler för rätten till uppskov med reavinstbeskattningen då fastighet säljs med vinst i samband med flyttning till ett annat land. I t.ex. Sverige är det normalt möjligt att skjuta upp beskattning av vinst i samband med försäljning av fastighet om vinsten inom ett år återinvesteras i en ny fastighet i Sverige. Uppskov har emellertid inte kunnat beviljas om investeringen har gjorts i ett annat land. Detta har varit ett problem inte minst för de personer som bott i Sverige och flyttat tillbaka till Finland eller Norge. Sverige ändrar nu sina regler så att det blir möjligt med uppskov även vid nyinvestering i vissa länder utanför Sverige.

2.6 Näring

Nordisk harmonisering av kontrollen av mätinstrument

En nordisk arbetsgrupp arbetar med att säkerställa nordisk harmonisering av tillämpningen av det europeiska mätinstrumentdirektivet.

Direktivet berör områden såsom taxametrar, elmätare, oljepumpar och vågar, vars funktioner är reglerade i nationell lag. Slutrapporten från arbetsgruppen kommer att presenteras i november 2006. Den kommer att innehålla beskrivningar av de skillnader som finns mellan länderna och rekommendationer för vidare politisk behandling.

2.7 Övriga områden

Folkbokföringsavtalet

Det nya folkbokföringsavtal som undertecknades av de nordiska regeringarna i november 2004 har nu ratificerats. De nya reglerna om elektroniskt utbyte av personuppgifter i samband med flytt mellan de nordiska länderna träder i kraft den 1 januari 2007.

Transitering av vapen

Under 2006 har Sverige ändrat sina regler för transitering av jakt- och tävlingsvapen för danskar som önskar delta i jakt eller tävlingar i t.ex. Norge eller Finland. De formella kraven för att få föra dessa vapen via Sverige till önskad plats i ett nordiskt grannland har nu väsentligt förenklats.

Språkdeklaration

En språkdeklaration om de nordiska språken har färdigställts under 2006. Den föreläggs Nordiska rådets session i Köpenhamn.

3. Frågor under behandling

3.1 Social och hälsa

Nordisk socialförsäkringsportal

De nordiska social- och hälsoministrarna beslutade i juni 2006 att upprätta en nordisk socialförsäkringsportal med tillhörande virtuellt socialförsäkringskontor enligt samma modell som gäller för det virtuella nordiska skattekontoret (se ovan). Portalen kommer att tas i bruk under 2007.

De nordiska förbindelseorganens samarbete

Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EG-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering.

Rehabilitering i boendelandet vid långtidssjukskrivning

Det är idag inte möjligt för en person som är bosatt i t.ex. Sverige, men med arbete i Norge, att genomgå en arbetsrehabilitering i Sverige i samband med en långtidssjukskrivning. Detta innebär både höga kostnader och mycket besvär för de långtidssjukskrivna. Genom en norsk-svensk samordning mellan de berörda myndigheterna startas nu ett pilotprojekt som skall göra det möjligt för en långtidssjukskriven att få rehabilitering i bosättningslandet på ett tidigt stadium.

3.2 Utbildning

Nordisk utbildningsportal

I september 2006 beslutade den nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning att låta utveckla en nordisk informationsportal med samlad information om skolor, gymnasier, yrkesutbildningar, vuxenutbildning och högre studier i Norden. Målgruppen kommer att vara såväl den breda allmänheten som. En förstudie pågår fram till december 2006 varefter beslut om fortsättningen fattas.

Kartläggning av gränshinder på utbildningsområdet

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning beslutade i september 2006 att be rådgivningsgrupperna inom utbildningsområdet – NSS, HÖGUT och SVL – att i sina kommande arbetsplaner identifiera aktuella gränshinderproblem och framlägga förslag till åtgärder för att nedriva dessa. Resultatet av gränshinderarbetet skall beskrivas i årsrapporterna. Både arbetsplanerna och årsrapporterna skall sändas till ämbetsmannakommittén.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden

HÖGUT finansierar 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade är de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Gränshindersprojektet syftar till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen. En slutrapport läggs fram innan utgången av 2006. Därefter kommer HÖGUT att be ENIC/NARIC nät-

verket att fortsätta arbetet under 2007, med särskilt fokus på nordiskt samarbete när det gäller godkännande av utbildning från länder utanför Norden.

Studiestöd i Norden

Med bakgrund i Ole Norrbacks rapport om "Nordbornas rättigheter", finansierar HÖGUT under perioden 2003-2006 "Studiestödsgruppen". Gruppen består av experter från samtliga nordiska länder och är ett uttryck för att det finns ett behov av ett formaliserat samarbete i Norden på studiestödsområdet. Gruppen skall fördjupa det arbete som påbörjats med att kartlägga de nordiska regelsystemen på studiestödsområdet, följa utvecklingen av regelsystemet i de nordiska länderna, följa upp och analysera förändringsarbetet för att identifiera gränshinder, arbeta för och följa upp att informationsutbytet och återrapporteringen på olika nivåer i de nordiska länderna stärks, skapa en nordisk plattform för utbyte av nordiska erfarenheter på EG/EES-området samt bevaka rättsutvecklingen på studiestödsområdet inom gemenskapsrätten. HÖGUT kommer att vid slutet av 2006 att ta ställning till hur arbetet skall fortsätta.

Under 2006 har arbetet i studiestödsgruppen fokuserat på att gemensamt följa och anpassa de nordiska regelverken till de nya EG-direktiven på studiestödsområdet. Detta har givit en större förståelse för de olika ländernas tolkningar av EG-direktiven och har också medverkat till att onödiga olikheter i tolkningar av dessa direktiv har kunnat undvikas.

3.3 Näring

Venturekapital (Nordisk Investeringsfond)

Två arbetsgrupper har tillsatts i regi av NordiskInnovationscenter (NICE), med uppgift dels att arbeta med idén om en nordisk investeringsfond dels att undersöka eventuella juridiska och skattemässiga hinder för en sådan fond. Arbetsgrupperna skall lägga fram sina rekommendationer den 15 november 2006. Med stor sannolikhet kommer de att föreslå att en Nordisk Investeringsfond etableras som en del av Nordiska Investeringsbanken (NIB).

Handeln med fisk och fiskprodukter

ÄK-FJLS (fiskeri och havsbruk) skall starta ett projekt i samarbete med branschorganisationernas nordiska nätverk med syfte att kartlägga och diskutera hinder för handeln med fisk och fiskprodukter i Norden. Detta är ett relativt komplicerat område där det i dag endast finns ett antal bi- och multilaterala avtal mellan länderna, som påverkar handeln. Resultatet kommer att diskuteras av fiskeriministerna under 2007.

InnoNet

I september startade ett nytt innovationsprojekt mellan de nordiska länderna och länderna runt Östersjön. Projektet skall pågå under tre år och syftar till att främja innovation i samarbete mellan aktörer i de inblandade länderna. I projektet ingår att identifiera och undanröja gränshinder som upptäcks under arbetets gång. Projektet omfattar i första hand näringslivet och organisationer i länderna runt Östersjön.

Import av varor från EU till Norge och Island

Sannolikt kommer EU inom kort anta bestämmelser om genomförandet av nya bestämmelser om skyldighet att lämna besked i förväg (notifiering) vid handel med varor till och från EU (jfr. ändringen av EU:s s.k. tullkodex). Reglerna kan komma att innebära ett möjligt handelshinder för Norge och Island som tredje land. Norge är därför i dialog med Europeiska kommissionen med sikte på att få ett avtal till stånd som undantar Norge från skyldigheten att lämna besked i förväg vid handel. Island för inte någon motsvarande dialog med kommissionen eftersom man från isländsk sida inte menar att det finns någon risk för nya gränshinder mellan Island och EU.

Sju projekt kring byggnation och miljökrav

Inom områdena byggnation och miljöstandarder har sju projekt av betydelse för gränshindersarbetet startat. Dessa projekt påbörjades i september 2006 och kommer att pågå i två år. Förhoppningen är att projekten skall kartlägga och komma med rekommendationer kring regelverk inom bygg- och miljöstandardiseringsområdet.

Handlingsplan för bygg- och anläggningsmarknaden

En nordisk-baltisk handlingsplan har antagits som skall underlätta utbytet inom bygg- och anläggningsmarknaden. Den överordnade utmaningen är att åtgärda brister på information om andra länders marknader och marknadsförhållanden, att ta sig an olikheter vad gäller regleringar av byggsektorn i de olika länderna samt att se på vad det finns för begränsningar för arbetskraftens mobilitet. Handlingsplanen löper ut 2007.

3.4 Arbetsmarknad

Informationsutbyte kring EG-direktiv på arbetsmarknadsområdet

Det pågår ett fortlöpande arbete med att utväxla information om tolkningar av EG-direktiv på arbetsmiljö- och arbetsrättsområdet, samt ett informationsutbyte mellan de nordiska länderna kring hur man avser att genomföra dessa direktiv. Syftet med samordningen är att försöka förekomma uppkomsten av nya nordiska gränshinder.

Mobilitets- och residensprogram för kulturarbetare

Hindren för konstnärers och kulturaktörers mobilitet som t.ex. beskattning, mervärdesskatt, upphovsrätt och socialskydd beror ofta på skillnader i de nationella lagstiftningarna. Hindren kan också ha andra än juridiska orsaker. Det nya nordiska mobilitets- och residensprogrammet fokuserar på insamling av data om litteratur som behandlar hinder för mobilitet, om organisationer som arbetar med mobilitet samt om webbportaler som är specialiserade på området.

3.5 Finans

Det nordiska dubbelbeskattningsavtalet

Det nordiska dubbelbeskattningsavtalet är under revidering. Den nordiska dubbelbeskattningsgruppen kommer vid sitt januarimöte 2007 att gå igenom ländernas önskemål kring revidering av skatteavtalet. Förmodligen kommer revisionen att vara avslutad under 2007. En av det som skall diskuteras är frågan om beskattning av flygande personal i internationell trafik, d.v.s. om gällande SAS-bestämmelser skall tas helt bort eller om de skall utvidgas till att gälla även andra flygoperatörer.

Nordiska biståndsavtalet (skatteområdet)

Det nordiska biståndsavtalet på skatteområdet är under revidering. I biståndsavtalet regleras betalningar mellan myndigheter i de nordiska länderna samt frågor om indrivning av skulder och utväxling av upplysningar mellan länderna på området. Ett reviderat avtal förväntas kunna vara färdigt under 2007.

Retroaktiv överföring av skattskyldighet till boendelandet

Svenskboende som har haft ett arbete i Norge men blivit långtidssjukskriven, blir idag retroaktivt överförd till beskattning i Sverige. Följden blir en orimligt stor kvars katt till Sverige. Under 2007 kommer rutinerna för informationsutbytet sannolikt att göras om så att dessa personer redan i ett tidigt skede informeras om denna skattemässiga risk så att de har möjlighet att i tid informera den svenska skattemyndigheten.

Studie om samhällseffekterna av den nordiska arbetskraftsmobiliteten

De nordiska finansministrarna planerar att under 2007 starta en studie om hur arbetskraftens mobilitet kan bidra till en långsiktigt hållbar sysselsättning och tillväxt i Norden.

Tullfri införsel från EU till Norge

Finska myndigheter har tidigare påpekat att norska regler för tillfällig tull- och avgiftsfri införsel är komplicerade att administrera när finska bygg- och anläggningsmaskiner förs in tillfälligt i Norge. I Norge gäller andra regler än de som gäller inom EU. Norge avser att se över regelverket mot bakgrund av en internationell konvention och EU:s regelverk på området.

3.6 Övriga områden

Ny språkkonvention

Ett förslag till en reviderad nordisk språkkonvention har utarbetats. Nu pågår arbetet med en förklaring av ändringarna i förhållandet till den gamla konventionen. När arbetet är avslutat kommer förslaget att behandlas av Nordiska ministerrådet. Det kan antas att konventionen kommer att slutbehandlas under 2007.

Hallå Norden

Den nordiska informationstjänsten "Hallå Norden" fortsätter sitt arbete med att informera allmänheten, myndigheter och företag om gällande regler i Norden i samband med flytt, studier, arbete eller etablering och handel över gränserna.

Under 2007 påbörjas en process varigenom en större del av den allmänna informationen tillhandahålls via Internet, medan de personella resurserna i högre utsträckning ska användas till arbetet med att undandröja gränshinder. Från 2007 kommer också "Hallå Norden" att ingå som en integrerad del i gränshindersarbetet.

Gränskommittéerna

De nordiska gränskommittéerna arbetar på olika sätt i förhållande till gränshinder. Flera arbetar endast med gränshinder i form av bristande infrastruktur och språkliga och kulturella hinder, medan andra arbetar mer med gränshinder i en juridisk-administrativ bemärkelse. Från och med 2007 kommer finansieringssystemet för gränskommittéerna dock att göras om så att samtliga gränskommittéer ges ekonomiska incitament att arbeta aktivt med gränshinder.

Ny nordisk pendlingsstatistik

I början av 2007 utkommer den andra nordiska pendlingskartan. Nytt för denna utgåva är att den också innehåller pendlingsstatistik mellan Nordnorge och norra Finland. Förhoppningen är att framöver kunna få in den nordiska pendlingsstatistiken som en integrerad del av den nordiska statistikdatabas som kommer att framförhandlas under 2007 inom ramen för arbetet med Nordisk Statistisk årsbok.

4. Samarbete med andra organisationer

Det pågår en löpande dialog och erfarenhetsutbyte mellan Nordiska ministerrådet och EU och med andra regionala organisationer, såsom Östersjöstater-
nas råd (CBSS) Arktiska rådet och Barentsrådet om gränshindersrelaterade frågor.